

Statenmededeling

Onderwerp

Voortgang Regionale Energiestrategieën (RES)

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Van de voortgang in de ontwikkeling van de Regionale Energiestrategieën (RES-en) mede aan de hand van de opgeleverde startnotities in alle vier de regio's in onze provincie: Midden-Brabant, Noordoost-Brabant, West-Brabant en Zuidoost-Brabant.

Datum

24 juni 2019

Documentnummer

GS: 4521388

PS: 4546583

Aanleiding

Op landelijk niveau zijn er afspraken gemaakt tussen de VNG, Unie van Waterschappen, het Interprovinciaal Overleg en het Rijk over een ruimtelijke vertaling van het [Klimaatakkoord](#) op regionaal niveau, vooruitlopend op de ondertekening van het Klimaatakkoord en gericht op CO₂-reductie. Deze afspraken hebben ertoe geleid dat in 30 regio's in het land – waaronder vier in de provincie Noord-Brabant – gewerkt gaat worden aan het leveren van een bijdrage aan de landelijke opgave van 49% CO₂-reductie in 2030 voor ten minste twee onderdelen uit dit akkoord: Elektriciteit en Gebouwde omgeving. Concreet wordt de RES het regionale bod dat een bijdrage levert aan de opgave van 35 TWh (terra wattuur) opwekcapaciteit voor elektriciteit en aan de warmtetransitie in de gebouwde omgeving (van het gas af). Wij hebben uw staten op 16 november 2018 geïnformeerd over de start en doelstelling van het RES-proces en over onze rol via onderstaande statenmededeling:

<https://www.brabant.nl/politiek-en-bestuur/provinciale-staten/vergaderingen-ps/download?qvi=1013886>

Inmiddels is de eerste fase door de 4 regio's afgerond. Wij stellen uw Staten hiervan op de hoogte.

Bevoegdheid

GS zijn bevoegd om een inhoudelijke en procesmatige inbreng te leveren ten behoeve van de totstandkoming van de 4 RES-en. Wij handelen hierbij binnen de kaders en uitgangspunten zoals verwoord in de [Brabantse Omgevingsvisie](#) en onze [Energieagenda 2019-2030](#). Wij informeren uw Staten in het kader van uw controlerende rol. Mocht het RES-proces in de vier regio's leiden tot voorstellen die buiten uw kaders vallen, dan zullen wij een gemotiveerd voorstel aan u voorleggen voor aanpassing van deze kaders.

Kernboodschap

1. In alle vier de Brabantse regio's heeft men een bestuurlijk gedragen startnotitie RES ontwikkeld.

In Brabant werken sinds het najaar 2018 gemeenten, provincie, waterschappen, netbeheerder en stakeholders in de vier Brabantse regio's West-, Midden-, Noordoost- en Zuidoost-Brabant, samen aan een RES. De gezamenlijke focus ligt op het maken van regionale keuzes voor energiebesparing, de opwek van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde energie-infrastructuur. Er wordt gewerkt vanuit een bottom-up benadering en aan maatschappelijk draagvlak. Het vetrekpunt is dat elke regio kiest voor maatwerk en voor een proces dat past bij de eigen regio.

In de vier Brabantse regio's is – mede op basis van input van de provincie - een startnotitie ontwikkeld, die bestuurlijk is vastgesteld in de betreffende regionale stuurgroep RES. Daarmee is de opstartfase afgesloten en staan de kaders voor het vervolgproces. Het RES-proces ligt in alle vier de regio's op koers.

Alle colleges van de Brabantse gemeenten hebben de startnotitie inmiddels vastgesteld en doorgeleid naar hun gemeenteraden. In de regio's West- en Noordoost-Brabant wordt de startnotitie nog voor de zomer ter kennisname aan geboden, in de regio's Midden- en Zuidoost-Brabant wordt de startnotitie voorgelegd ter vaststelling. Bijgaand treft u de vier startnotities aan.

2. De startnotities schetsen een goed beeld van de scope, uitgangspunten en aanpak die worden gehanteerd om tot een RES te komen.

In de startnotities is aangegeven wat de reikwijdte is van de te realiseren RES en wordt de ambitie verwoord dat er waar mogelijk verbindingen worden gelegd tussen de energietransitie en andere opgaven zoals circulaire economie, leefbaarheid, mobiliteit, landbouw, arbeidsmarkt etc. De regio Midden-Brabant neemt klimaatadaptatie mee in haar RES-proces. Men spreekt daar niet van een RES maar van een REKS. De regio's hebben de regionale opgave waarvoor men zich gesteld ziet omschreven in termen van 49% CO2 reductie in een tijdsperiode van 11 jaar tot 2030 voor de onderdelen "gebouwde omgeving en elektriciteit uit het Klimaatakkoord" met een doorkijk naar 2050.

De regio Noordoost-Brabant is het meest concreet ten aanzien van haar vertrekpunt. Deze regio beschrijft hoe hoog de huidige regionale uitstoot is, hoeveel men precies wil reduceren tot 2030 (in PJ, petajoule) en constateert dat de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten zullen leiden tot een nog grotere reductie. In deze regio ziet men de RES als een kans om de lokale doelstellingen te realiseren.

De andere startnotities geven ook helder aan welke stappen zij zullen zetten om de regionale opgave scherp te krijgen alsook wat men feitelijk kan bijdragen. Verder wordt uit de startnotities duidelijk dat:

Datum

24 juni 2019

Documentnummer

GS: 4521388

PS: 4546583

- de overleg- en besluitvormingsstructuur staat;
- er aandacht is voor het informeren en het betrekken van diverse partijen, burgers en gemeenteraadsleden bij het proces (communicatie-aanpak);
- er (globale) ramingen zijn gemaakt van benodigde ambtelijke capaciteit en financiële middelen.

Datum

24 juni 2019

Documentnummer

GS: 4521388

PS: 4546583

Als provincie hebben wij in de regionale processen onder andere het belang ingebracht van de ontwikkeling van (beleids-)initiatieven opdat de energietransitie voor alle inwoners uitlegbaar, betaalbaar en haalbaar is. Zo hebben wij het streven van 50% participatie en de noodzaak van sociale innovatie als uitgangspunten voor de RES naar voren gebracht. Naar aanleiding van een besluit in de Brabantbrede stuurgroep RES wordt nu een methodiek uitgewerkt die door alle gemeenten gebruikt kan worden om voor grootschalige opwek van elektriciteit 50% participatie te kunnen realiseren.

3 Op dit moment kost het sommige gemeenten binnen de regio's nog moeite om de benodigde capaciteit en budget beschikbaar te krijgen voor het opstellen van een RES.

Het belang van het RES-proces wordt door partijen steeds meer gezien. Partners spreken elkaar aan op hun rol en verantwoordelijkheden en helpen elkaar om de benodigde capaciteit en budget beschikbaar te krijgen. Vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is druk uitgeoefend op het Rijk om aanvullende middelen beschikbaar te stellen. Dit heeft geleid tot de afspraak dat een onderzoek in het kader van art. 2 Wet financiële verhoudingen zal worden uitgevoerd door de Raad voor het Openbaar Bestuur. Er zal gekeken worden naar de impact in benodigde capaciteit en middelen bij lagere overheden in geval een decentralisatie wordt doorgevoerd.

4. De provincie pakt in dit proces een proactieve, regisserende rol en investeert in de kwaliteit van de Brabantse RES-en.

Landelijk hebben de provincies afgesproken om voor de totstandkoming van de RES-en procesondersteuning te bieden. Wij hebben u hierover uitgebreid geïnformeerd via de statenmededeling van 16 november 2018.

Vanuit de provincie wordt actief regie gevoerd op het proces van de RES-en in Brabant. Zo participeren wij in de regionale stuurgroepen als gelijkwaardige partner en is gedeputeerde Spierings voorzitter van de Brabantbrede stuurgroep. De principes van de energieagenda zijn onze leidraad voor het vormgeven van de RES-en op proces en inhoud. (We noemen hier: besparen én opwekken van duurzame energie; creëren eigenaarschap; creëren van kansen en benutten van mogelijkheden; streven naar energierechtvaardigheid, draagvlak en draagkracht; stevig van start; risico's durven nemen; innovaties vanbinnen en buiten Brabant adopteren en een adaptieve aanpak.)

De provincie brengt kennis in zodat partijen in de regio zorgvuldige keuzes kunnen maken. Wij hebben regionale projectleiders en provinciale expertise ter beschikking gesteld voor de oplevering van de RES-en.

Bedoelde expertise heeft betrekking op duurzame energie, op ruimtelijke vraagstukken maar ook op het zien van meekoppelkansen met andere (regionale) opgaven.

We organiseren kennisdeling binnen en tussen de RES-regio's. Ook faciliteren wij de regio's onder meer door de ontwikkeling van een warmte bronnenregister en het aanreiken van een communicatieaanpak.

Verder monitoren wij de voortgang van de RES-en o.m. vanuit Brabantbrede en regio-overstijgende aspecten. Voorts dragen wij zorg voor afstemming met het nationale programma RES.

Datum

24 juni 2019

Documentnummer

GS: 4521388

PS: 4546583

In aanvulling hierop kunnen wij u thans berichten dat de provincie vanaf mei 2019 ook regionale warmtetransitie adviseurs (experts verduurzaming gebouwde omgeving) heeft gecontracteerd en in aansluiting op de regionale RES-structuur ter beschikking heeft gesteld. Zij hebben als taak de ontwikkeling van lokale transitievisies warmte te versnellen met een kennis-impuls, zonder de verantwoordelijkheid over te nemen van gemeenten die hier samen met hun lokale partners (zoals woningcorporaties) mee aan de slag moeten.

Daarnaast zullen zij gemeenten actief ondersteunen waar zij constateren dat hun eigen capaciteit onvoldoende is. Proactieve procesregie vanuit de provincie op het effectief ontwikkelen van de RES-en en vormgeven van de warmtetransitie op lokaal niveau blijft daarom cruciaal.

Consequenties

De ruimtelijke consequenties van de RES-en zullen integraal afgestemd worden en indien noodzakelijk worden verankerd in het omgevingsbeleid van overheden.

Samen met de regio's zijn we aan het onderzoeken hoe het RES-proces en het proces van verankering in omgevingsbeleid, zoveel mogelijk parallel kunnen lopen.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing

Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderdeel van het RES-proces. Elke regio heeft hiervoor een eigen aanpak ontwikkeld. Vanuit de provincie wordt Brabantbreed strategisch advies over communicatie en participatie gefaciliteerd.

Vervolg

Door de vier regio's wordt er nu gewerkt aan de opstelling van een concept-RES. Deze concept-RES moet, volgens de afspraken, een half jaar na ondertekening van het Klimaatakkoord gereed zijn. Een jaar na oplevering van de concept-RES, moet een definitieve RES (RES 1.0) door de gemeenteraden worden vastgesteld.

Wij stellen u op de hoogte van de resultaten van de concept-RES-en of zoveel eerder als daartoe aanleiding is. Doordat de Brabantse regio's (en ook een aantal andere regio's binnen Nederland) vooruitlopen op het Klimaatakkoord – en de ondertekening ervan meerdere malen naar achter is geschoven - lopen zij voor op het landelijk uitgestippelde tijdsplan. De verwachting is nu dat de ondertekening van het Klimaatakkoord in oktober a.s. plaats vindt. Dit biedt de regio's de gelegenheid om meer tijd te nemen voor de inhoudelijke voorbereiding van de concept-RES, waaronder het uitdiepen van de samenhang met andere opgaven. Daarnaast geeft het de mogelijkheid tot het nemen van extra initiatieven gericht op het informeren en het realiseren van draagvlak bij partijen waaronder burgers en raadsleden.

Datum

24 juni 2019

Documentnummer

GS: 4521388

PS: 4546583

De vervolgstappen zijn:

- Oplevering van de concept-RES-en voorjaar 2020;
- Toetsing aan de Klimaatopgave. Het bod in de Concept-RES wordt doorberekend door het Centraal Planbureau van de Leefomgeving;
- Oplevering definitieve versie RES 1.0 voorjaar 2021.

Bijlagen

1. "Bestuurlijk startdocument RES", Regio Noordoost-Brabant,
2. "RES 2030", regio West-Brabant
3. "Van ons & Voor ons, Plan van Aanpak Regionale Energie en Klimaat Strategie", Hart van Brabant,
4. „Startnotitie Regionale Energiestrategie“, Metropoolregio Eindhoven,

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw I.A.H.M. Cortenbach, (073) 681 26 79,
icortenbach@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw M.C. Bonn, (073) -681-2616,
Mbonn@brabant.nl.